Zabytki w otoczeniu przyrody pogranicza polsko-czeskiego

Gmina Walce Gmina Mała Morawka

Pamětihodností v okolí přírody pohraničí polsko - českého

Sehenswürdigkeiten in einer natürlichen Umgebung polnisch-tschechischen Grenzgebites

CZ PL Cíl 3/Cel 3 2007.2013

EVROPSKÀ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÀLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

Projekt jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz ze środków budżetu państwa.
PRZEKRACZAMY GRANICE

Szczęśliwy jest człowiek, który ma swoją małą ojczyznę.
Mała ojczyzna jest obecna w nas - zasobami wartości,
które gromadziły pokolenia i my przez całe życie.
Jan Sabiniarz

Pragnieniem moim jest zasygnalizowanie nowego spojrzenia na wartość dziedzictwa wiejskiego, a także zebranie w jedną całość i zaprezentowanie Czytelnikom historii wielu zabytków i dawnych budowli dla historycznego ich utrwalenia.
Zabytki to świadectwo przeszłości, świadkowie dziejów, posiadające szczególną wartość kulturową, otoczoną często czcią i szacunkiem lokalnych społeczności.

Krajobraz i tradycje zawierają w sobie wielkie bogactwo znaczeń i wywołują w nas wiele różnych wzruszeń. Z tego bogactwa każdy wybiera coś innego. Mamy różne doświadczenia i różne punkty widzenia, toteż każdego z nas co innego interesuje.

Bogactwo naszej historii, różnorodność architektury i krajobrazu stanowi duchowe i materialne dziedzictwo otrzymane od naszych przodków, które umacnia nasze poczucie tożsamości i jest powodem do dumy z miejsca, w którym żyjemy.

Bernard Kubata
Wójt Gminy Walce

Šťastný to člověk který má svou malou vlast.
Malá vlast je v nás – ve zdrojích hodnot,
které shromáždily generace a my po celý život.
Jan Sabiniarz

Chtěl bych signalizovat nový pohled na hodnotu dědictví venkova a také shromáždit v jeden celek a prezentovat čtenářům dějiny mnoha památek a historických budov, aby byly písemně zaznamenány.
Památky jsou svědectvím minulosti, svědky historie, které mají zvláštní kulturní hodnotu často obklopenou ctí a respektem místní komunity. Krajina a tradice obsahují v sobě velké bohatství významů a vyvolávají v nás mnoho různých emocí. Z tohoto bohatství si každý vybírá něco jiného. Máme různé zkušenosti a různé úhly pohledu, proto také každého z nás zajímá něco jiného.

Bohatství naší historie, různorodost architektury a krajiny jsou duchovním a materiálním dědictvím, jenž jsme obdrželi od našich předků a které posiluje náš pocit identity a hrdosti místa, ve kterém žijeme.

Bernard Kubata
Starosta obce Walce

Der Mensch ist glücklich, wenn er seine eigene Heimat hat.
Die kleine Heimat existiert in uns-sie ist reich an Werte,
die Generationen und wir durch ganzes Leben sammelten.
Jan Sabiniarz

Mein Bedürfnis besteht in der Signalisierung des neuen Blicks für die Wert des ländlichen Erbes und auch in der Sammlung und in der Präsentation den Lesern die Geschichte der alten Gebäuden für die historische Festigung in Schrift.
Die Denkmäler sind die Zeugnisse der Vergangenheit, die Zeugen der Geschichte, die eine besondere Kulturwert besitzen und die sehr von der lokalen Gemeinschaft vererht und von ihr geschätzt werden.

Die Landschaft und die Tradition enthalten in sich groβe Vielfalt von Bedeutungen und führt uns zur Rührung. Aus dieser Palette wählt jeder etwas anderes. Wir haben verschiedene Erfahrungen und Standpunkte; jeder hat seine eigene Interessen. Das Reichtum unserer Geschichte, Vielfalt der Architektur und Landschaft bildet die geistige und materielle Erbschaft, die wir von unseren Ahnen bekommen haben. Das verstärkt unser Identitätsgefühl und Grund zum Stolz.

Bernard Kubata
Der Bürgermeister der Gemeinde Walce

BROŻEC

Założycielami Brożca byli prawdopodobnie cystersi z Lubiąża, a pierwsza wzmianka o wsi pochodzi z 1228 roku. Można jednak przypuszczać, że wczesne formy osadnictwa na tym terenie przypadają na czasy Cesarstwa Rzymskiego. Tędy bowiem przebiegał biegnący z Opola na Morawy „bursztynowy" szlak handlowy.

W 1228 roku książę opolski Kazimierz przekazuje ziemie położone pomiędzy rzeką Stradunią a Osobłogą zakonowi norbertanek z Czarnowąsów pod Opolem. Wśród wsi, które przekazał znalazł się również Brożec. Norbertanki utworzyły tu parafię, o której wspomina się w dokumencie z 1319 roku. Wojny husyckie trwające niemal przez całą pierwszą połowę XV wieku i towarzyszące im zarazy niemal całkowicie wyludniły wieś. Pod koniec XVI wieku majątek klasztorny norbertanek przechodzi w ręce Oppersdorfów z Głogówka. Czas spokoju nie trwa długo. Wojna trzydziestoletnia oraz trzy wojny śląskie z połowy XVIII wieku zdziesiątkowały ludność. Teren praktycznie przestał być zamieszkały. Spustoszone okolice ponownie zaczęli zasiedlać mieszkańcy wywodzący się zarówno z terenów Niemiec jak i Rzeczpospolitej.

Do najciekawszych zabytków wsi należy kościół parafialny wybudowany w 1779 roku, w miejsce starszej - drewnianej świątyni, przez księdza Klose. Jest to najstarszy kościół w gminie. We wnętrzu na szczególną uwagę zasługują: barokowa ambona i konfesjonał, chrzcielnica oraz XIX-wieczne organy. We wsi zachowała się również cześć budynków pofolwarcznych z XIX wieku z pięknym zabytkowym spichlerzem oraz ujmujące swą prostotą przydrożne kapliczki.

Obecnie wieś liczy 855 mieszkańców. 8 sierpnia 1932 roku w Brożcu urodził się arcybiskup ks. prof. Alfons Nossol.

Zakladateli obce Brožec byli pravděpodobně cisterciáci z Lubiąže, a první zmínka o obci pochází z roku 1228. Je možné však předpokládat, že prvotní formy osídlení v této lokalitě spadají do dob Římského Impéria. To tudy totiž vedla z Opole na Moravu tzv. „jantarová" obchodní cesta.

V roce 1228, opolský kníže Kazimír převedl pozemky nacházející se mezi řekou Straduní a Osoblahou řádu premonstrátek z Czarnowąsů pod Opolí. Mezi obcemi, které kníže převedl, byl také Brožec. Premonstrátky zde založily farnost, která je vzpomínána v listině z roku 1319.

Husitské války trvající téměř celou první polovinu patnáctého století a doprovázející je epidemie téměř úplně vylidnily vesnici. Ke konci šestnáctého století klášterní majetek premonstrátek přechází do rukou Oppersdorfů z Głogówka. Klidné časy však netrvají dlouho. Třicetiletá válka a tři Slezské války z poloviny osmnáctého století zdecimovaly tam bydlící obyvatelstvo. Celý tento region prakticky přestal být obydlený. Zpustošenou krajinu začali opětovně osídlovat obyvatelé, jejichž původ je nutno hledat jak na území Německa, tak i Polska.

Mezi nejzajímavější pamětihodnosti obce patří farní kostel, který postavil v roce 1779, místě staršího dřevěného chramu, kněz Klose. Jedná se o nejstarší kostel v obci. Uvnitř chrámu zvláštní pozornost si zaslouží: barokní kazatelna a zpovědnice, křtitelnice, jakož i varhany z devatenáctého století. V obci se rovněž dochovala část budov, které byly součástí zemědělského sídla z devatenáctého století s krásnou historickou sýpkou a také imponující svou jednoduchostí podél cest stojící kapličky.

V současné době má obec 855 obyvatel. Dne 8. srpna 1932 se v Brožci narodil arcibiskup prof. Alfons Nossol.

Zisterzienser aus Lubiąż (Leubus) waren wahrscheinlich Gründer von Brożec und die erste Notiz über das Dorf stammt aus dem Jahr 1228. Mann kann jedoch vermuten, dass frühere Ansiedlungsformen auf diesem Gebiet in die Epoche des Römischen Reiches fallen. Hier führte irgendwann der Bernsteinweg entlang, der von Opole nach Mähren verlief.

Kazimierz - der Herzog von Opole übergibt im Jahr 1228 dem Norbertanerinnenorden (Prämonstratenser) aus Czarnowąsy (Czarnowanz) bei Opole das zwischen dem Fluss Stradunia und Osobłoga gelegtes Grundstück. Unter den Dörfern, die der Herzog übergab, befand sich auch Brożec. Norbertanerinnen gründeten hier die Pfarrei. Davon ist die Rede im Dokument aus dem Jahr 1319. Hussitenkriege, die fast die erste Hälfte des 15. Jahrhunderts dauerten und noch die in dieser Zeit existierenden Seuchen entvölkerten überall das Dorf. Ende des 16. Jahrhunderts übergeht das Klostervermögen von Norbertanerinnen in die Hände der Familie Oppersdorf aus Głogówek (Oberglogau). Die Ruhezeit dauert aber nicht lange. Der Dreißigjährige Krieg und die drei Schlesischen Kriege aus der Hälfte des 18. Jahrhunderts dezimierten die sich hier festgesetzte Bevölkerung. Dieses Gebiet hörte auf wohnhaft zu sein. Die verwüsteten Gebiete wurden dann wieder von den Einwohnern bewohnt, die aus den deutschen Geländen und aus der Republik Polen stammten.

Zu den interessantesten Denkmälern des Dorfes gehört die Pfarrkirche, die im Jahre 1779, in die Stelle des alten, eine hölzerne Tempel, vom Pfarrer Klose gebaut wurde. Das ist die älteste Kirche in der Gemeinde. Im Innenraum erregten die Aufmerksamkeit solche Denkmäler wie: die Barockkanzel und der Barockbeichstuhl, das Taufbecken und die aus dem 19. Jahrhundert stammenden Orgel. Im Dorf wurde die Hälfte der aus dem 19. Jahrhundert stammenden Gebäude bewahrt, mit der schönen historischen Palette und der Strassenkapellen, die mit ihrer Einfachheit bezaubern. Zur Zeit zählt das Dorf ungefähr 855 Einwohner. Am 8. August 1932 wurde in Brożec der Erzbischof Professor Alfons Nossol geboren.

Kościół parafialny Wszystkich Świętych w Brożcu. Oznaczenie na mapie: **B1**

Farní kostel Všech svatých v Brožci. Označení na mapě: **B1**

Allerheiligen Pfarrkirche in Brożec. Landkarte mit Markierungen: **B1**

Kościół parafialny Wszystkich Świętych w Brożcu

Farní kostel Všech svatých v Brožci

Allerheiligen Pfarrkirche in Brożec

Wnętrze kościoła w Brożcu. U dołu: barokowy konfesjonał

Interiér kostela v Brožci. Dole: Barokní zpovědnice

Innenraum der Kirche in Brożec. Unten: barocker Beichstuhl

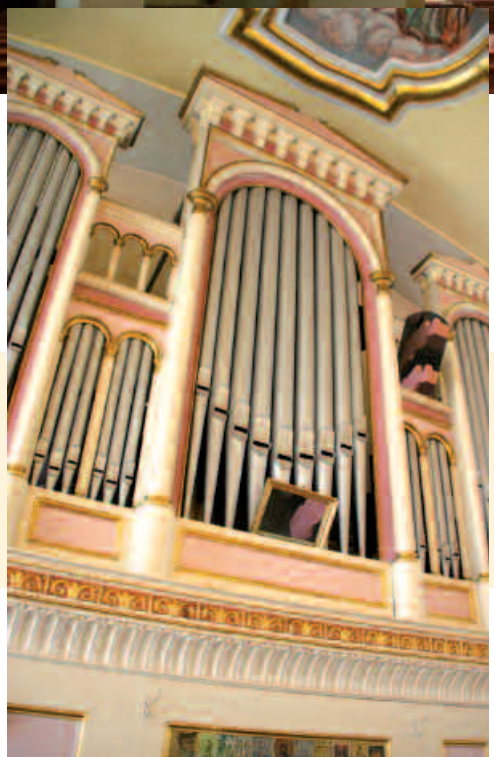

XIX wieczne organy w kościele w Brożcu

Varhany z devatenáctého století v kostele v Brožci

Die aus dem 19. Jahrhundert stammende Orgel in der Kirche in Brożec

Witraże w kościele w Brożcu

Vitráže v kostele v Brožci

Glasfenster in der Kirche in Brożec

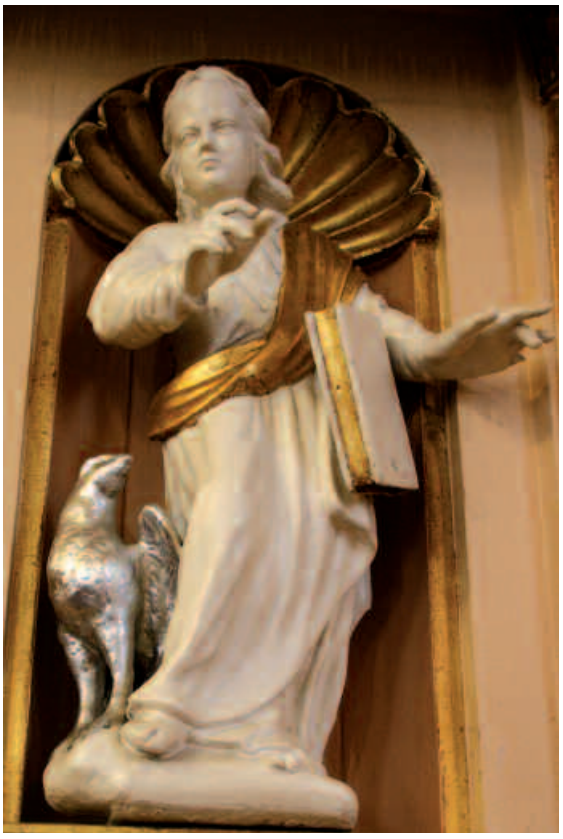

Barokowa ambona

Barokní kazatelna

Barockkanzel

U góry: tablica upamiętniająca wizytę jaką złożył w Brożcu kardynał Joseph Ratzinger - obecny papież Benedykt XVI. Obok - barokowa chrzcielnica

Nahoře: pamětní deska připomínající návštěvu v Brožci kardinála Josepha Ratzingera - nynějšího papeže Benedikta XVI. Vedle - barokní křtitelnice

Oben: Gedenktafel mit der Beschreibung des in Brożec abgestatteten Besuches vom Kardinal Joseph Ratzinger (derzeitige Papst Benedykt XVI). Neben: barockes Taufbecken

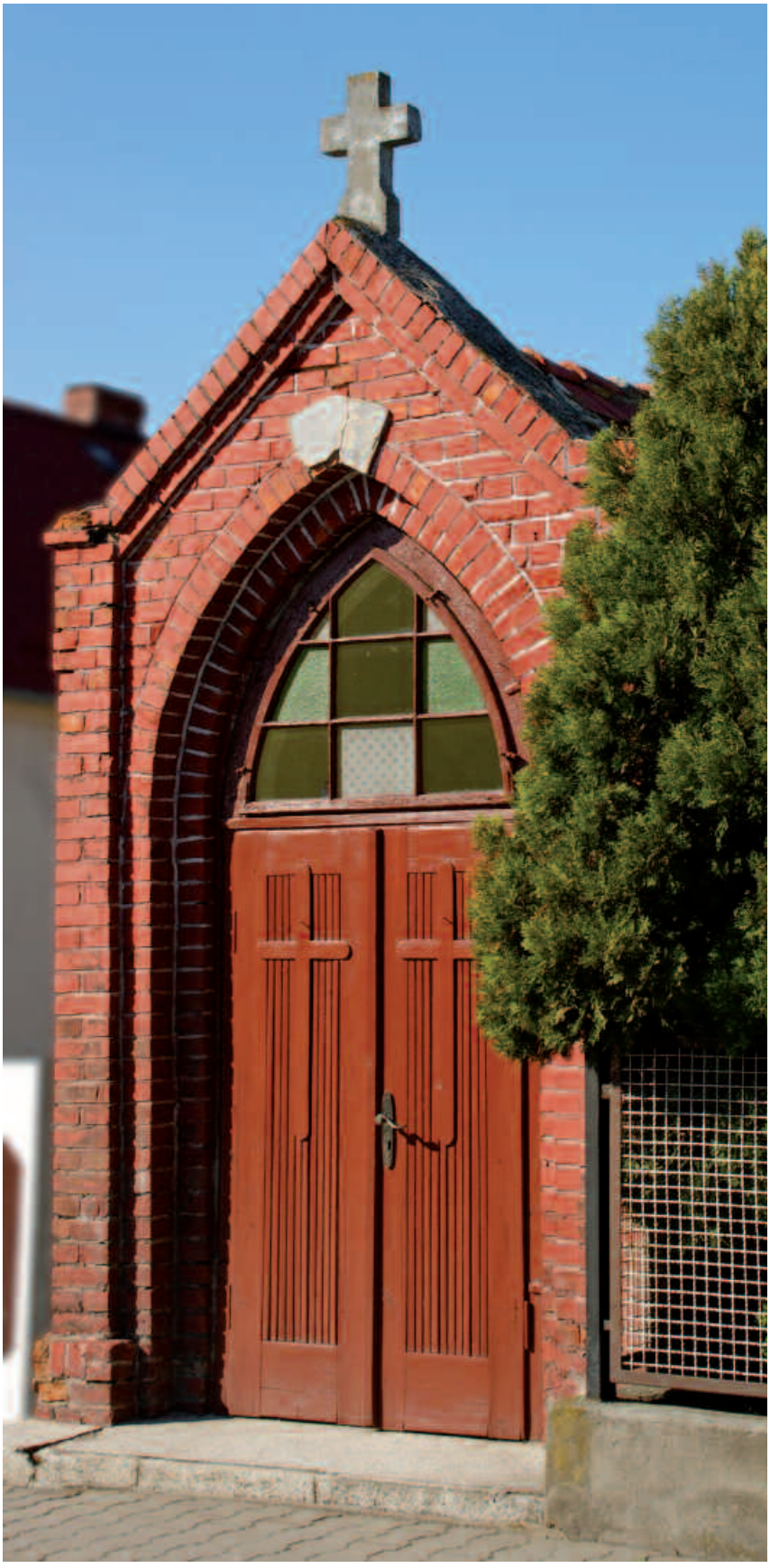

Kapliczka z początku XX wieku, zbudowana w stylu neogotyckim. W czasie procesji Bożego Ciała pełni rolę jednego z ołtarzy **B2**

Kaplička ze začátku XX. století, postavená v novogotickém slohu. V průběhu procese Božího těla plní funkci jednoho z oltářů **B2**

Kleine Kapelle aus Anfang des 20. Jahrhunderts, im neogotischen Stil gebaut. Während der Prozession des Fronleichnams dient als einer der Altäre **B2**

Pomnik ofiar I wojny światowej stojący w centrum wsi powstał w 1920 roku. W 1991 dodano dwie tablice upamiętniające mieszkańców, którzy zginęli w latach 1939-1945 **B3**

Památník obětem první světové války, stojící v centru obce. Vznikl v roce 1920. V roce 1991 byly přidány dvě tabule připomínající občany, kteří padli v boji v období let 1939-1945 **B3**

Das im Zentrum des Dorfes stehende Opferdenkmal für die Gefallenen des Ersten Weltkrieges. Dieses Opferdenkmal entstand im Jahre 1920. Im Jahre 1991 wurden zwei Gedenktafeln zu Ehren von Einwohnern gebaut, die in den Jahren 1939-1945 ums Leben kamen **B3**

Kapliczka ufundowana na początku XX wieku przez właściciela Brożca - hrabiego von Opersdorfa. Jeszcze niedawno zbierali się tu rolnicy na poranne modlitwy. **B4**

Kaple založena na počátku dvacátého století majitelem Brožce - hrabětem von Oppersdorfem. Až do nedávné doby se zde scházeli zemědělci k ranním modlitbám **B4**

Die am Anfang des 20. Jahrhunderts vom Besitzer von Brożec - Graf von Oppersdorf gestiftete Kapelle. Schon letztens sammelten sich hier die Bauer, um Gebet zu sprechen **B4**

Przepiękny kamienny spichlerz z pierwszej połowy XIX wieku. Niegdyś połączony był z gorzelnią i stanowił element zabudowy zespołu folwarcznego. **B5**

Překrásná kamenná sýpka z první poloviny XIX. století. Kdysi byla propojena s palírnou a byla součástí komplexu budov zemědělského sídla **B5**

Wünderschöner denkmalgeschützter Speicher aus der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Damals war er mit der Brennerei verbunden und gehörte zum Gutshofkomplex **B5**

Szkoła w Brożcu. Jej budowa trwała od lipca do października 1910. W 1939 roku naukę w pierwszej klasie rozpoczął Alfons Nossol - obecnie arcybiskup, w latach 1977 -2009 biskup opolski **B6**

Škola v Brožci. Její výstavba trvala od července do října 1910. V roce 1939 zdejší první třídu začal navštěvovat Alfons Nossol - nyní arcibiskup, a v letech 1977 - 2009 opolský biskup **B6**

Schule in Brożec. Der Bau dauerte vom Juli bis Oktober 1910. Im Jahr 1939 begann hier seine Lehre Alfons Nossol- derzeitige Erzbischof, in den Jahren 1977-2009 der Oppelner Erzbischof **B6**